Danıştay 7. Daire E.2024/2437 K.2025/4142 (08.12.2025)

Karar metni, resmî kaynakta yayımlanmış hâliyle aynen aktarılmıştır; taraf adları kaynakta anonimdir.

Danıştay 7. Daire Başkanlığı 2024/2437 E. , 2025/4142 K.

"İçtihat Metni"

T.C.

D A N I Ş T A Y

YEDİNCİ DAİRE

Esas No : 2024/2437

Karar No : 2025/4142

TEMYİZ EDEN (DAVACI) : ... Gıda İnşaat Taahhüt Proje Turizm Sigortacılık Ticaret Sanayi Limited Şirketi

VEKİLİ : Av. ...

KARŞI TARAF (DAVALI) : ... Bakanlığı adına

... Gümrük Müdürlüğü

VEKİLİ : Av. ...

İSTEMİN KONUSU : ... Bölge İdare Mahkemesi... Vergi Dava Dairesinin... tarih ve E:..., K:...sayılı kararının temyizen incelenerek bozulması istenilmektedir.

YARGILAMA SÜRECİ :

Dava Konusu İstem: 08/09/2022 tarihinde Kapıkule Gümrük Müdürlüğü sahasına gelen ... nolu transit refakat belgesi muhteviyatı eşyayı taşıyan araçta beyan edilenden farklı cinste eşyanın bulunduğunun tespit edildiğinden bahisle, 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 235. maddesinin 5. fıkrasının (b) bendi uyarınca davacı adına karara bağlanan para cezasına vaki itirazın reddine dair işlemin iptali istemiyle dava açılmıştır.

İlk Derece Mahkemesi kararının özeti: ... Vergi Mahkemesinin ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararıyla; olayda, fiziki muayene neticesinde, beyan edilen 22 kap, 20394 kg "is karası" ticari tanımlı eşya yerine, 650 kap "kapı aksam ve parçaları" ile 369 kap "kapı" ticari tanımlı eşyaların bulunduğu ve farklı eşyaların İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Tebliğ kapsamında olduğunun tespit edildiğinden bahisle ceza kararı alınmışsa da; farklı çıkan eşyaların gözetime tabi olduğu ve ceza kararına dayanak alınan kıymetin nasıl belirlendiğine ilişkin hususların, somut bir şekilde ortaya konulamadığı görüldüğünden, eksik incelemeye dayalı olarak alınan ceza kararında hukuka uyarlık bulunmadığı gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.

Bölge İdare Mahkemesi kararının özeti: Olayda, transit rejimi kapsamında taşınan eşyanın beyan edilenden belirgin cinste farklı olduğu saptandığından, ceza koşullarının oluştuğu sonucuna varıldığı, ayrıca, 20/03/2024 tarihli ara kararı üzerine davalı idarece sunulan belgelerin incelenmesinden, davacı tarafından idareye verilen ... tarih ve ... sayılı faturada farklı çıkan eşyanın kıymetinin 28.933,82 EURO olduğu, davacı lehine hareket edilerek ve faturadaki teslim şeklinin FCA (free carrier) olduğu göz önünde bulundurularak (navlun ve sigorta bedeli eklenmeksizin) söz konusu fatura bedeline %18 katma değer vergisi eklenmek suretiyle gümrüklenmiş değerin tespit edildiğinin anlaşılması karşısında, ceza kararında hukuka aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle istinaf isteminin kabulü ile mahkeme kararının kaldırılmasından sonra davanın reddine karar verilmiştir.

TEMYİZ EDENİN İDDİALARI : Olayda kusurlarının bulunmadığı, ceza kararına dayanak alınan kıymetin somut olarak ortaya konulamadığı ileri sürülmektedir.

KARŞI TARAFIN SAVUNMASI : Savunma verilmemiştir.

DANIŞTAY TETKİK HÂKİMİ ...'UN DÜŞÜNCESİ : Gözetim belgesi, 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 235. maddesinin 5. fıkrasının (b) bendinde sayılan belgelerden olmadığından, ceza koşullarının gerçeklemediği olayda dava konusu işlemin iptaline karar verilmesi gerekirken, davayı reddeden bölge idare mahkemesi kararının bozulması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Yedinci Dairesince, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüşüldü:

İNCELEME VE GEREKÇE:

MADDİ OLAY :

08/09/2022 tarihinde Kapıkule Gümrük Müdürlüğü sahasına gelen ... nolu transit refakat belgesi muhteviyatı eşyayı taşıyan araçta beyan edilenden farklı cinste eşyanın bulunduğunun tespit edildiğinden bahisle, 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 235. maddesinin 5. fıkrasının (b) bendi uyarınca davacı adına karara bağlanan para cezasına vaki itirazın reddine dair işlemin iptali istemiyle dava açılmıştır.

İLGİLİ MEVZUAT:

4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 3. maddesinin 16. fıkrasında; gümrük beyanının eşyanın bir gümrük rejimine tabi tutulması talebinde bulunulmasını ifade edeceği, 17. fıkrasında; beyan sahibinin, kendi adına beyanda bulunan kişi veya adına beyanda bulunulan kişi olduğu, 20. maddesinin 5911 sayılı Kanun ile değişik (a) bendinde; "rejim hak sahibi" deyiminin, kendi adına ve hesabına gümrük beyanını yapan veya hesabına gümrük beyanı yapılan kişi veya bu kişilere ait bir gümrük rejimi ile ilgili hakların veya yükümlülüklerin devredildiği kişiyi ifade ettiği, (b) bendinde; transit rejiminde rejim hak sahibine "asıl sorumlu" denileceği, 84. maddesinin 1. fıkrasında; ithalat vergileri ve ticaret politikası önlemlerine tabi tutulmayan serbest dolaşıma girmemiş eşya ile ihracatla ilgili gümrük işlemleri tamamlanmamış eşyanın, gümrük gözetimi altında Türkiye Gümrük Bölgesi içinde bir noktadan diğerine taşınmasının, transit rejimi hükümlerine tabi olduğu, 2. fıkrasında; gümrük idarelerinin, transit rejimine tabi tutulan eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesi içinde; yabancı bir ülkeden yabancı bir ülkeye, yabancı bir ülkeden Türkiye'ye, Türkiye'den yabancı bir ülkeye veya bir iç gümrükten diğer bir iç gümrüğe taşınmasına izin verebileceği, 86. maddesinin 1. fıkrasında; asıl sorumlunun eşyayı öngörülen süre içerisinde ve gümrük idareleri tarafından ayniyetinin tespiti amacıyla alınan önlemlere uymak suretiyle, varış gümrük idaresine sağlam ve noksansız olarak sunmak ve transit rejime ilişkin hükümlere uymakla, 2. fıkrasında da, asıl sorumlunun birinci fıkrada belirtilen yükümlülükleri saklı kalmak üzere, transit rejimine göre taşındığını bilerek eşyayı kabul eden taşıyıcı veya alıcının da eşyayı öngörülen süre içerisinde ve gümrük idareleri tarafından eşyanın ayniyetinin tespiti amacıyla alınan tedbirlere uymak suretiyle, varış gümrük idaresine sağlam ve noksansız olarak sunmakla yükümlü oldukları hüküm altına alınmıştır.

Aynı Kanun'un 235. maddesinin 24/10/2019 tarih ve 7190 sayılı Kanun ile değiştirilen olay tarihinde yürürlükte bulunan şekliyle 5. fıkrasında; Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen ve varış gümrük idaresine karayolu ile sevk edilmek üzere transit rejimine konu edilen serbest dolaşımda olmayan eşyanın, yapılan kontrol veya muayene sonucunda, beyan edilenden belirgin bir şekilde farklı cinste olduğunun tahlil, teknik inceleme ve araştırmaya gerek

olmaksızın tespiti hâlinde fiilin niteliğine göre bu fıkranın (a) ve (b) bentleri uyarınca işlem yapılacağı belirtildikten sonra (a) bendinde, farklı çıkan eşyanın gümrük vergileri toplamının beyan edilen eşyanın gümrük vergileri toplamından fazla olması durumunda farklı çıkan eşyaya ilişkin gümrük vergilerinin iki katı idari para cezası verileceği, (b) bendinde, farklı çıkan eşyanın beyan edilen eşyadan farklı şekilde, ithalinin lisansa, şarta, izne, kısıntıya veya belli kuruluşların vereceği uygunluk veya yeterlilik belgesine tabi olması durumunda farklı çıkan eşyanın gümrüklenmiş değerinin iki katı idari para cezası verileceği, (d) bendinde, beyana göre fazlalık olduğunun tespit edilmesi hâlinde, fazla çıkan eşyanın gümrük vergileri kadar idari para cezası kararı alınacağı ve fazla çıkan eşyanın tasfiyeye tabi tutulacağı düzenlenmiş; anılan fıkranın 24/10/2019 tarihinde yapılan değişiklikten önceki halinde ise, Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen ve transit rejim beyanında bulunulan serbest dolaşımda olmayan eşyanın, beyan edilenden belirgin bir şekilde farklı cinste eşya olduğunun tespiti halinde, farklı çıkan eşyanın gümrüklenmiş değerinin iki katı idari para cezası verileceği hüküm altına alınmıştır.

Gümrük Yönetmeliği'nin 212. maddesinin 2. fıkrasının (f) bendinde, "rejim hak sahibi (asıl sorumlu)"nin, transit rejimi beyanında bulunan veya hesabına transit rejimi beyanında bulunulan ve transit rejimi kapsamında gümrük idaresine karşı mali olarak sorumlu olan kişiyi ifade ettiği, 243. maddesinde ise, Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen ve varış gümrük idaresine karayolu ile sevk edilmek üzere transit rejimine konu edilen serbest dolaşımda olmayan eşyanın, giriş gümrük idaresinde yapılan kontrol veya muayene sonucunda, beyan edilenden belirgin bir şekilde farklı cinste olduğunun tahlil, teknik inceleme ve araştırmaya gerek olmaksızın tespiti halinde fiilin niteliğine göre Kanun'un 235. maddesinin 5. fıkrasının (a) ve (b) bentleri uyarınca idari para cezasının uygulanmasını müteakip eşyanın sevkine izin verileceği düzenlenmiştir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

Yukarıda yer verilen düzenlemelerin birlikte değerlendirilmesinden, transit rejimi kapsamında olduğu tespit edilen eşyaların, tahlil, teknik inceleme ve araştırmaya gerek olmaksızın beyan edilenden belirgin bir şekilde farklı cinste olduğu ve bu farklılığın kolayca anlaşılabileceği hallerde, 4458 sayılı Kanun'un 235. maddesinin 5. fıkrasının (a) ve (b) bentleri uyarınca ceza kararı alınması mümkün olup; (b) bendine göre ceza uygulanmasının özel koşulu olarak, farklı çıkan eşyanın beyan edilen eşyadan farklı şekilde, ithalinin lisansa, şarta, izne, kısıntıya veya belli kuruluşların vereceği uygunluk veya yeterlilik belgesine tabi olması gerekmektedir.

Söz konusu belgelerin tanımı herhangi bir mevzuatta açıklanmasa da, gözetim belgesi, bir malın ithalatında, yerli üreticilerin zarar görmesine sebebiyet verebilecek miktarda artış olup olmadığının belirlenebilmesi için o malın ithal seyrinin izlenmesi amacıyla Ticaret Bakanlığınca düzenlenen bir belgedir. Gözetim belgesinin ibrazı zorunluluğu ise o malın, belli bir değerin altında kıymetle ithal edilmek istenmesi durumuna münhasır olmaktadır. Bu bağlamda, ithali serbest olan eşyanın ithalat seyrinin izlenmesi ve koruma tedbirlerinin uygulanmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla getirilen, ancak, 4458 sayılı Kanun'un 235. maddesinin 5. fıkrasının (b) bendinde sayılanlar dışında kalan gözetim belgesi anılan madde uyarınca ceza kararı alınmasını gerektiren bir neden olarak kabul edilemez. Bu durumda, gözetim belgesinin, Kanun'un 235. maddesinin 5. fıkrasının (b) bendinde sayılan belgelerden olmadığı ve ceza koşullarının gerçekleşmediği sonucuna varıldığından, beyan edilenden farklı cinsteki eşyanın gözetim belgesine tabi olduğundan bahisle alınan para cezası kararında hukuka uygunluk görülmemiş olup, temyize konu kararın bozulması gerekmiştir.

KARAR SONUCU:

Açıklanan nedenlerle;

1.Temyiz isteminin kabulüne,

2.... Bölge İdare Mahkemesi... Vergi Dava Dairesinin ... tarih ve E:..., K:...sayılı kararının BOZULMASINA,

3. Yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın anılan Daireye gönderilmesine,

4. Yargılama giderlerinin yeniden verilecek kararda karşılanması gerektiğine, 08/12/2025 tarihinde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.